

Uzskaitesamā:

„Baltijas Semkopja“ Administrācija, Ār-Nīgas Ralku-ecelā Nr. 14, Puhziņu Gēderia un beebra grahmatu-bodē. Ves tam Nīgā: Altberga un Kapteina grahmatu-bodis, Zitās pilfētās: wifās grahm.-bodis. Uf lauķeem: pee pagastu-waldem, mahzitateem, skolotajeem, zc.

8. gads.

Rīgā, 24. nowembri.

Wakfā ar peesahitāšanu par paši:

Ar Beelikumu: par gadu 3 rubl., beš Beelikuma 1 rubl. 60 kap.
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., beš Beelikuma 85 kap.
Wakfā ekpedizija un grahmatu-bodis fanemot:
Ar Beelikumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., beš Beelikuma 1 rubl.
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., beš Beelikuma 55 kap.
Beelikums ween par gadu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gadu 80 kap.

Baltijas Semkopja redakcija, adūnistrācija un ekpedizija atronahs Ār-Nīgas Ralku-ecelā Nr. 14.

Saimneezibas nodala.

Par gowu ehdināšanu seemā.

(Turpinājums.)

Dirdināšanai jagahda preefch lopeem flaidriš, we-felīgš, ne wifai auffsā uhdenš. Gluſchi nepareiši, kad lo-puš seemu dſen uf leduš, waj nu pee dihka waj pee upes-ahlinga ar leduš auffsā uhdeni dſirdinat. Dieramam uh-denim wajadsetu maſakais 6 lihds 8° R. Altam but. Loti ſiltš jeb auffsā uhdenš un dſehreens lopeem pawifam nede-rigš, jo zaur to teel maitata gremofchana un gremofcha-nas rihki glehwinati.

Pee pareišas, ſahrtigās lopu kopſchanas peeder ari ſulaſchana.

Ir loti teizami gowis ſuſot, ka ne wairak, 1 waj 2 reiš nedeļā, jo tihra ahda dauds palihds pee weſelibas un ſpirgtuma uſtureſchanas. Kreetna ſulaſchana un leela tih-riiba ir puš baroſchana.

Lai lopuš pareiši mitinatam, tad teem jadabon tahda bariba, kurā riktigais mehš organigu un beſorganigu jeb mineral-weelu atrodahs. Par pehdejahm weelahm mums naw ihpaſchi jaruhpejahs un jagahda, tahs atrodahs tiku tihahm tanis augoš, ko lopeem mehdsam liſt preefchā; bet žitadi ir ar organigahm weelahm, kuru doſchā baribā iraid wifai maſ. Baroſchanas mahziba eedala ar ģimijas palih-dſibu organigās weelaš diwās daļās: ſlahpeſki ſaturoſchās un beſſlahpeſkainās weelaš. Lai baroſchana butu pareiša un neiſchēhdiga, tad baribā wajag atraſtees no abjahm daļahm ſinamam mehram. Slahpeſki ſaturoſchās jeb tā ſauttās pautā baltuma jeb proteīn weelaš wajadſigās preefch aſinu, peena, gataš un ſpehſa atdabuſchanas un peekem-ſchanahs; beſſlahpeſkainahs weelaš turpretim uſtur dwa-ſchoſchānu, rada ſiltumu un taukuš lopa organigamā. Beſ-organigahs jeb mineral weelaš ari iſdalahs pa wifu orga-nigmu, bet it ihpaſchi tahs noder ſaula, raga, naga un ſpalwas ataugſchānai un ſpehjināſchānai. Kad nu katrai no ſchahm weelahm, tā redſamš, ſamš ihpaſchš uſdewums pee lopa weeſas un ſermenta ataugſchānas un uſtureſcha-nas, tad ſaprotamš, ka neweenas no tahm nedrihſi baribā truhkt nedš ari pahrmehrā but, abejadi ſlahdetu. Wifu lopu ehdamo ģimiski iſmeklejoť jeb analiſejoj, peerahdijahš, ko tihai labš ſeenaš, no trefnahm plawahm, ſatur taiſnā ſamehrā wifas tahš weelaš, kaš uſturam wajadſigās. Bet žil atradihš tahdu ſaimneezibu, kur ar labu ſeenu ween lopuš warehš iſmitinat! Weelu leelai daļai ſeena weeta žailihdijahš ar daſchdaſchadeem maſwehrtigeem lihdsleķeem, tur ir iſdeeniſchliga lopu bariba ſalmi un peluš, zaur kam no gowim nelahda labuma neredš. Ar to maļumizu ba-rodānu weelu, kaš ſalmiš atrodahs, ilgam nepeeteel lopa pahrtikai. Tadehļ berehš eewehrot ſahdu tabulu, uſ kuroš ſaſtahditahm daſchdaſchadahm baribas weelahm ta pate weh-riiba, kaš ſeenam. Ķimiski iſmeklejoj, iſrahdijees, ka 100 mahzinas laba ſeena ſatur ſchahdas weelaš:

- 8 mahz. ſlahpeſka bagatu jeb pautā baltuma weelu,
- 40 " beſſlahpeſkainu weelu,
- 30—32 " ſoſa ſchēdrainās weelaš, un
- 2 " eljainu weelu. Beſ tam wehl:
- 5—6 " pelnu jeb mineral weelu un
- 13—14 " uhdena.

Sen jau peekemts, ka lopam uſ 100 mahzina dſihwa ſwara jadod deeniſchlam uſturam laba ſeena 3 1/2 mahz., kaš iſraiſtu preefch 600 mahz. ſmagas gows 20 mahz. ſeena par deenu. Schahš 20 mahz. ſeena ſaturetu daſcha-dahs uſtura weelaš ſchahdā mehra:

- 1 1/2 mahz. ſlahpeſka bagatas weelaš
- 8 " beſſlahpeſkainās " "
- 6 " koſchēdru " un
- 1/2 " eljainās weelaš.

Tā tad pee baroſchānas ar labu ſeenu nemāš naw geuhri lopeem dot riktigu daudſumu organigu weelu. Bet jau ſenal minets, ka wifai maſ tahdu ſaimneezibu, kur lopuš ar labu ſeenu ween eeppehji uſmitinat un tapehž mums ar tahdu tabulu, kur labam ſeenam lihdsigu baribas weelu ſaturu uſrahda, deretu jo labi eepaſhtees, lai waretum weegli ſaſtahdit pareišas rezeptes preefch ſawu lopu ba-roſchānas.

Simis mahzinas atrodahs:

Baribas lihdsleķi.	Sauſdabū.	Slahp. ſatur. toſchu weel.	beſſlahpeſkainu weelu.	e l i u	koſchēdras	pelnu.
Abbolina ſeena	83	11	40	3	32	6
Blawu ſeena	84	8	40	2	20	5
Meeſchu ſalmiš	85	3	30	1	45	4
Muſu ſalmiš	85	2	14	1 1/2	42	4
Muſu ſalmiš	85	2	26	1	50	4
Sienu un lehžu ſalmiš	85	7	32	-	41	5
Pelawās, ar maſchīnu kultās	85	6	31	1	26	7
Kartuſeķi	24	2	20	-	1	1/2
Gowu beetas	10	1	10	-	1	1
Lehžu graudās	88	25	49	1	5	2
Muſas	86	12	52	6	9	2
Meeſchās	85	10	46	2	7	2
Sienuš	86	22	52	3	6	3
Linſeķtu rauſchās	88	28	31	10	11	7

Kad nu ſinam, ka preefch 100 mahz. dſihwa ſwara ſchahdas barodamas weelaš jadod: 1 1/2 ſlahp. ſaturoſchās, 8 beſſlahp., 6 ſauſas un 2/3 mahz. eljaš, tad ari nebuš geuhri aprehinat, žil preefch 10 jeb 20 maſgruntneeku gowim buš wajadſigš baribas, kuroš zaurmehrā war pee-remt katra 600 mahz. ſmagu.

Pee ſahda noteikuma lopuš barojot jaturahs un ſahdi ba-ribas lihdsleķi par deenu ſeena weeta dodami, ko katriš wehriš ſemkopis patš iſchēlirš; dot preefch katra ihpaſchūš noſajiju-muš nemāš naw ihſi eeppehjamš, jo weenam ir wairak ſchahdu, otram tahdu baribas lihdsleķi. Grihu tihai te ſahdu pee-mehru peewehł, ko eš par derigu eſmu atradiš. Proti 100 mahz. ſmagā gowš dabujo par deenu 6 reišas ſchahdu baribu: 6 mahz. wafareja ſalmu, 5 mahz. ſeena un ahbolina, 4 mahz. pelawu, 2 mahz. auſu miltu, 1 mahz. ekjaš rauſchu, 4 mahz. kartuſeķu jeb 10—12 mahz. gowu beetas un 3 mahz. rudſu ſalmu. Tā barotās gowis no Anglu ſugaš, dema par gadu 1300 ſtopu peena un wehl wairak. Par paſchu baroſchānu runajot taš jaewehro, ka labak lopeem wairak reišas un maſakas porzijas preefchā liſt, nekā reti un daudš uſ reišu, jo no ogļu ſchahuma, ko lops iſdwaſcho, paleel bariba tihri negahda un lops patš wehlat to wairš ne-ehd; weeglat ſagremojama bariba ahtraf wehderā ſawahrahš un to war beehchaki dot; turpretim geuhri ſagremojama retaki japaſneediš.

Ka eķeku greeſchana ehdamo aiſtaupa, taš jau wiſ-pahr atihhtš; bet tai ir wehl žiti labumi, jo eķeļš ſa-greeſti rudſu ſalmi, kad toš ſaber tſchupā un ar ſahlitu uhdeni aplej, 10—12 ſtundās tā iſfuht, ka tee paleel wee-glati ſagremojami, un no lopeem top labpraht žeeniti.

Sahls doſchana gowim, 1—1 1/2 lotiš par deenu, ir loti teizama it ihp. ſchi tur, kur ar geuhri ſagremojamu jeb ſapelejuſchu baribu jabaro. Sahls kairinaſchānas ihpaſchiba palihds daudš pee ſagremofchānas un pawairo ehł un dſert grihu; paweizina ſlahdigo ſulu iſtumuſchānu iſ lopa eel-ſchahm, zaur ko daſcha ſlimiba top eepreefch nowehriſta. Sahls lopam jadod ſauſa, preefch laiſchānas, jo dſeh-reenā to tamdehł neder dot, ka taš tad dſer wairak nekā tam derigš. Tapat ari miltuš ir labak ſauſuš dot, nekā eelſch uhdena, jo zaur tam lops ir peeppeeſiš toš mutē gremot un ar mutes ſeekalahm labi ſaſlapinat, zaur ko tee pee pirmās norihſchānas jau pa puſei ſagremoti. Wifai ſmalķi milti, ſinamš, nederigi, wiſlabaki ir puſgraudi, jo tad lopam gremofchāna jo patihkama.

(Turpmat heigums.)

Weſelibas padomneekš.

Dweſis (dufuliš, aiſduſiš, garaiš klepuš).
Zaur ko ihſi dweſiš zelahš, par to ahrii wehl naw weendš prahtōš. Gulenburgš, ſlawenš nerwu ahriš, ſaka, ka taš žekotees zaur rihkleš gala glumahdas un dwaſchās rihkleš un wizas ſarīnu (bronhiju) gtoahdas ſakaiſchānu. Bronhijas ir truhbīnas, kaš ſarīnas un dwaſchās rihkli ar plauſchahm ſaweeno. Daudš ahriſtu peekriht ſchihm do-mahm, bet daudſi ari tahš atmet. Preefch mums tihai praktiſkā puſe no ſwara un to ari ſche apluhkoſim.
Ar dweſi ſaſtimſt pa leelakai daļai trihš lihdi deſmit gadu weži behrni, it ihpaſchi pawafardš un rudendš. Šli-miba wellahš ſeſchās lihdi tſchētrpodſmit nedekāš, bet ne-peetura poſahwigi; brihſcheem tā apſahjahš, tad atkal ee-

rodahš, kamehr ir pahrgahjuſe. Geſahkumā dſirdama rihlē gara ſwilpſchāna jeb dweſchana, tad eerodahš ſtipriš klepuš, pee kam dwaſchu eewelkot kaſkā arweenu ir dſirdama ſwilpſchāna, kamehr beidſot ſihſti, zaurredſami, lihmai lih-dſigi ſplaudeķi eerodahš. Klepum uſnahlot behrna ģihmiš paleel ſiļš, tapehž ka dwaſchoſchāna ir apgeuhinata un iſ-dwaſchojamaiš ogļu-ſchahbumš paleel eelſchā, leelā mehra aſiniš ſaſrahdameeš; beehchi ween pee tam behrnš zaur ſehtas gataš ſatrināſchānu ſahł wemt, jeb ari it newiſchu gultīnu pataiſa ſlapju. Brihſcheem ſahł ari ij deguna, mutes un auſim aſiniš tezet. Tomehr par to wezakeem naw ko baiditeeš. Pehž klepuš behrni beehchi ween ir loti noguruſchi, bet drihſi atkal apmeerinajahš.

Pee dwaſcha iſchēlir trihš palahpeenuš. Wiſpirmš behrni ne-eeređſ gaitmaš, ſchāuda, klepo un toš krata drudſiš. Tad eestahjahš ſtipraiš klepuš un beidſot ſplaudeķi top ſchēliraki, dſelteni, neſklaidri, klepuš wairš nemoka tiſ ilgi un naw tiſ ſtipriš, kamehr pehdigi gluſchi nobeidſahš.

It ihpaſchi jaſaka, ka dweſiš naw kauna ſlimiba, jo behrni pee tam arweenu iſweſelojahš. Bet zaur wiru war iſzeltees žitaš, bailigās kaites. Zaur ſipro klepu beehchi ween eerodahš nabāš un žirſchānu pahrtuhlumš (brufa) kaš gan, tā ka dweſiš, paſchā jaunibā eestahjahš, pa lee-lakai daļai atkal ſa-aug; bet war ari plauſchu ſakaiſchāna eeraſtees no kam jo wairak jabaidahš, jo jaunatš maſaiš ſlimneekš; beš tam wehl war plauſchu puſhliſchi iſpleetees un zaur to dwaſchās truhziba raſtees, par ko jau agrak runajahm. Bet behrni war pee ſchihš ſlimibaš weži palikt un daſchi apleezina, ka žilweki ar leeleem plauſchu puſhli-ſcheem no delona topot iſſargati. Wiſpahrigi nemot, ka jau teiktš, dweſiš naw bailiga ſlimiba un kad apdomajam, žil daudš behrnu ar ſcho kaiti neſaſlimiſt un wehlat tomehr ir loti weſeli, tad gan iſkatriš nojehgš, ka eſam pateeſibu runajuſchi. Daudš wezaku, kuru behrni dweſi pahrlaiduſchi, ar ſlimo behrnu nemāš ne-eet pee ahriſta, kaš ſinamš naw pareiſi daritš, jo kad ari daudš ahriſtu pee dwaſcha neſahdu ſahlu nedod, bet tihai wezakeem peefodina, lai tee ar ſlimo behrnu iſ deenas eet ahra, tihra gaiſā, tad tomehr ikreiſ beš ſahlem newar iſtiſti, un žilweki, ahriſiš nebudamš, tat-ſchu newar ſinat, kura atgadijumā ſahles wajadſigās, kura atkal nē; pat gudra ſeewa to newar noteikt, kaut gan ta jau gadeem ſlimneekuš kopuſe. Daudš ahriſtu mehģina dweſi ar ſahlem aplaeot, it ihpaſchi paſchā eehahkumā. Ja dweſiš peefiteeš, tad ahriſtam jadod narlotika, it ihpaſchi morſiuma eeprijeſchānas ſem ahdaš un eelſchā beladona, drigeneš, jeb ari ſil-ſchahbumš pehž Weſta, ſahda ſlawena Anglu ſeeweeſchu un behrnu ahriſta preefchraſtiſta. Tapat ari war 30 gramōš uhdena peezi žentigrami hellenſteina jeb ari weenu dežigramu bromkaliuma iſkauſet un ſcho kau-ſejumu ar ihpaſchu, pee katra optika lehti pehſamū rihku (Inhalations apparat) rihlē eeprijet. Zaur ſcho aparatu ſahles top uhdenš puteķu wiſhē eedwaſchotas un apſlazina tahdā wiſhē wifu rihkleš gala glumahdu. Ja dweſiš jau trefcho palahpeenu aiſſneediš, tad jaruhpejahš, ka glotaš jo leelakā mehra atdalitos un behrna ſpehſi zaur ſpehžina-damahm ſahlem un derigu baribu taptu paželti. Wehlat ſinamš žitaš kaites, kaš zaur dweſi žehluſchahš, jadſeedina tā ka wiru daba to pagehr. Pret truhkumeem jaletā truhkumu-joſtaš, bet pee pehdejo iſmekleſchānas wajaga but apdomigam un arweenu ahriſta padomu iſluhģtees. Nede-riņa truhkuma-joſta war ſinamōš atgadijumōš daudš wairak launuma, nekā labuma padarit.

Plauſchu ſakaiſchānas atgadijumā ſtingri jaturahš pehž ahriſta preefchraſteem, jo ſchi ſlimiba loti beehchi beidſahš ar nahwi, un tad ſinamš nelas wairš naw pahrlabojamš. Bet ja ahriſta tuhlin naw pee rokaš, tad uſ kruhtim war liſt auffsā uhdeni ſamehrzetu lupatu, un ſipraſeem behr-neem, ja baileš, ka tee nenoflahptu, eekam ahriſiš eerodahš, ari wemjamaš ſahles eedot.

Dweſiš ir lipigš; tapehž weſelee behrni no ſlimajeem žil ween eeppehjamš, jaſarga. Behrni ſilti ja-apehērbj, ja-laiſch beehchi ween ahra patelatees un teem japeefodina, lai klepu, žil ilgi ween war, aiſtura, kaš ari pee katra žita klepuš labi. Tomehr nemehģini behrnūš peeppeeſi, lai tee klepu apſpeeſch, tā to daſchi mehds darit. Behrnūš, kureem klepuš, wajadsetu mahjās paturet un ſkolā neſahiti, ka-mehr ahriš to aſitauj. Tapat ſkolotajeem wajadsetu.

behrnūs, kuzi klepo, uī mahjāhm raidit un drihšaf atkal nepeereenti, lamehr tee no ahršta nepeenes apleezibu, ka no wiru klepus naw jabaidahs. Tad dwešs nemaf til leelā mehri newartu isplatiees un behrni ari ahtrai iswešetotoš, jo teem nebutu noflehtā skolās istabā jasehd, bet tee waretu pa ahru skraidit, un tabš ir wišlabalās sahes pret šho kaiti. Saprotamš, ka behrni jafarga no fa-aulstefanahš un tapehž teem ouštrā laikā japaleef istabā, kuzai wajaga but labi iswehdimatai. Labš gaisš ir fatras flimibās eenaidneefs un wešelibas feelafais draugš.

Wišpahriga dala.

Kahds wahds par Mergupeefša fga pretrakstu.

Mergupeefša f. „Balt. Semfop.“ Nr. 26 ženshahš peerahdit, ka eš žaur fawu pirmo wehštuli iš Nitaures apgabala zeen. laštajeem ešot pašneefšis nepatefus šinajumūs. Lai gan Mergupeefša f. ar fawu pretrakstu griš atšpehot manu wehštijumu iš Nitaures apgabala, bet ka turpmal redšefin, taš wiram nebut naw isdeweš.

Mergupeefša f. fawu pretrakstu ir fastahdijis fha: Nitaures apgabala ir redšama truhžiba un bagatiba, slihta seme un laba seme, mahja plauja un laba plauja, kreetni žilweki un nekreetni u. t. pr. „Šchahda dafchadiba,“ wišfch faka, ir redšama ne tikai Nitaures apgabala ween, bet ari žitōš Latwijas widōš pat „wišpahr pa pašauli.“ Bet kas Nitaures apgabala nem pahřwaru: waj bagatiba, waj truhžiba; laba plauja, waj mahja; kreetniba waj nekreetniba? — par wišu fcho M. f. it jauki žeešch klusu. Zeen. laštajam, pahřlafot M. f. pretrakstu, grišot negrišot ir janahš pee fchahdabam, nepareišahm domahm: tā ka „wišpahr pa pašauli“ dafchadi fahjāhš, tad ari ir leelš fhaot laikrafteem par tahm truhžibahm un nekreetnibahm, kaš ir redšomas šinamā apgabala, pošifštamā. M. f., laikam pabalštidamees uš fchi greišā domu pamata, fawā pretrakstā ari nahžis pee til greišahm domahm. Tā wišfch, pahřrunadomš par to, ka „Nitaures apgababala mainahš bagatiba ar nabadšibu pee laudim un augliba ar neauglibu pee semeš, ka daba šepojahš ar faweem firmajeem ofoleem, trefnahahm leepahm u. t. pr. — faka: „Mehš (šinomš Nitaures apgab. eemihtrai) apmeerinajamees, ka ta dafchadiba, kaš walda fche tiklab pee žilwešem, ka daba, ka ta tapat ari walda wišpahr pa pašauli.“ Ak prahtir! — Pašauē ir redšami nabagi un bagati, kungi un wehrgi, pilniba un truhžiba, lablahžiba un poštš, taišniba un netaišniba, ar wahřdu fatot: pašaulē ir redšama tahda dafchadiba, ka nekur žitur. Pehž M. f. domahm, ka to war nošlabrē iš wiru pretrakstā, mums žilwešem, fcheem wišprahtigalajeem radijumeem, kuru fwehtalāis uš dewumš — „tapt pilnigem, itin ka muhfu Tehwš debefšis ir pilnigš“ (Mat. 5. 48.), nahlahš, „apmeerinātees“ ar wišu, jeb taišni fatot: nahlahš weenadi klusu žeeš, uš wiša flatiiees ar weenaldšigahm azim, bet ne ženfšees, žil eefpehjamš, to raibo dafchadibu, kura pašaulē wišur redšama, iš nihžinat, nogruntet taš weelā weenlihdšigi taišnu pilnibu. Mehš ne uš kahdu wišfi ne-eešpehšam tuwinātees muhfu debes Tehwa pilnibai, ja wiš, falikufchi klehpi rotas, ar weenaldšigahm azim wišu ušluhšofim — „rotas klehpi maiši nepelna!“

M. f. it nopeetni gan fawā pretrakstā faka, ka „mehš apmeerinajamees“ ar to, „dafchadibu“, kaš ir monama Nitaures apgabala, bet eš atkal it nopeetni faku, ka fche wišur dšird runajam un waidam par pahřraf grehšteem laikeem, par to, ka pawifam žilweš newartot noprast ka fchajōš raibajōš laikōš dšihwot. Manu wahřdu pateefšbu pilnigi apleezina taš prahwais flaitš luhgumu rakstu, kaš ir no Nitaures aišštaigajis peenahžigā weelā. — Patš M. f., ka to war redšet iš wiru raksta, nepfehž „apmeerinātees“ ar wišahm „dafchadibahm“, kuzas ir manamōš Nitaures apgabala. Tā wiram gaušchi nepatihfahš, ka Nitaures apgabala wehl maš tahdu špehtu, kuzi waretu poplafšinat un weizinat Nitaures labd. beedribas „darba lauku.“ Nitaures apgabals, pehž M. f. wahřdeem, gan fawā widū ušaudšejis tahdus dehlus, kuzi a) „ar labu felmi ir apmellejušchi pat tahlakās, augštalās skolās“ un b) Nitaures apgabala dehlir ir wehl „atronami dafchōš apgabalds un dafchaddš fadšihwes fahwolkōš, ka p. peem. par skolotajeem, žirgotajeem, ofizeereem u. ž.“ bet pašam mahjā truhšt kreetnu špehtu. Žil taš ir behdigi, M. f., ka muhfu apgabals „dafchus labus apgabalus“ ir apdahwinajis ar kreetneem strahdneekem „dafchaddš fadšihwes fahwolkōš,“ bet patš fewi fchāi šinā glufchi peemiršis. Šho muhfu apgabala fadšihwes bušchanu, M. f., ne uš kahdu wišfi newart nošault par normaligu. — Pehž mana prahta, M. f., atrašōš gan wehl pee mums tahdi strahdneeki, kuzi špehtu „paplašinat ka beedribas darba lauku,“ ta ari kaut ko žitu nopeetni paštrahdat, bet tikai mums truhšt weenprahtibās, fšrnigāš fatizibās, nopeelna tautas gara, — neweens muhfu apgabala negriš ušamētees weenot kopā nei kreetnakoš Nitaures apgabala špehšus, nei

nekreetnakoš — mehš wehl dšihwojam kaut-ka. Truhžiba fchāi šinā ir it ihpašchi manama muhfu apgabala labdar. beedribas darbidā, jo par fcho peeteefofchi leezina jau taš ween, ka beedribas beedru flaitš, ka redšams, nepawifam negriš lahpi tahlak, ka lihšj num. 30. Waj teefšom, M. f., muhfu apgabala eemihtrai fchāis deenāš wehl neatšihš preefch fewis beedribu fwehtibu? Žil behdigi israhdahš fchi bušchana, ihpašchi wehl, kad eewehrojām to, ka „beedribas“ laufchu widū ir tee fwarigatee lihšfelki, žaur ko jauno pašaudš war wadit pa žilwežibās želu, ka žaur wirahm war labi šiprinat un waitot nopeetnu kopibas garu.

M. f. nepfehž ari ar weenaldšigahm azim flatiiees uš tahm Nitaures apgabala jaunawahm, kuzas „fawu godu melle ahrigā gresnumā“, lai gan wišfch negriš noleegi ari to, „ka tahdas jau ari žitōš Latwijas widōš bus atronamāš.“ „Tahm butu,“ faka M. f., „gan ari labofčanahš eewehlejama.“ Eihra pateefšba, — jo ar mineto muhfu dafchu jaunawu bušchanu neweens faprotigš žilwets newar but meerā.

Lai gan truhžiba ir manama „wišpahr pa pašauli“, tomehr M. f. newar apmeerinātees ar to, ka ta ari Nitaures apgabala „wehl fchur, tur ir manama šarp semfopjeem.“ Šhi bušchana til dšiku ir aišštinajufe M. f. lablahžibas juhtas, ka wišfch nepfehdamš ar to „apmeerinātees“, fewi ir ušupureeš ispehtit toš žehlonus, iš kureem. ka iš kahda awota, Nitaures apgabala žekahš truhžiba. Wišfch, aiššamot manu wehštulejumu, par fcheem Nitaures apgabala truhžibas žehloneem, faka tā: „fche truhžiba nahš wairaf no pahřraf leelahm, darbam nepeemehrojāmahm deenešneeku lonem, no rentes naudas augštuma, frogu beefchāš apmellešchānāš, semeš fehjas slihtas idofčanahš pagahjuškā gadā (pag. gadā ween?) u. ž. apšahkleem, bet nebut ne no linu nemakfšchānāš ween.“ Ži manāš wehštules, M. f., nemaf naw redšams, ka no linu „nemakfšchānāš ween“ fche kahdu reis žekahš truhžiba, jo to flaidri rahda manāš wehštules wahřdi: „Seme muhfu apgabala wahja; maš to idod augtu, bet rente ir leela; semfopji wišwairaf nodarbojahš ar linu fehšchānu. Labi kad lini ir ženā, tad semfopji naudas šinā ka nebut wehl war žauri speefšees.“

Un tagad ir man jāfaka, ka semfopji muhfu pušē uš lineem leel leelo žeribu naudas eewemšchānāš šinā; teefšom, pee til wahjas semeš, kahda wišpahrigi nemot Nitaures apgabala, semtureem grišot negrišot jasehž linu laba dala, ka špehtu eedšibt wajadšigāš, kreetnās naudas summaš. Ja pee fchahdas bušchānāš lini wahji noaug, waj ari tee maš makšā, šinamš, wiš fchis loti fahpigi atšaujahš uš semtura wišpahrigu lablahžiba. Bet žuhfu wahřdeem, M. f., ka pee mums ir „maš gruntneeku, kuzi sawaš semeš 1/3 daku ar lineem apfehž, dafchi tikai 1/10 daku un dafchš lini fehšchānu pat pawifam atšahšis.“ — nekad newaru peekriš, jo flaidrā pateefšba fchāi šinā rahda glufchi fawadaf. Neleedšū, ir pee mums tahdi semtura, kuzi maš fehj linuš, dafchš wehl toš eefehž tikai preefch drehbem. — bet žil tahdu semtura ir muhfu apgabala? — Žil maš, ka wiru dšihwes fahwolkis pawifam newar but par wiša apgabala wišpahrigāš lablahžibas apgalwotajeem. Spreest par wiša apgabala lablahžibu, nemot wehřā tikai labi pahřrifufcho apgabala mašajo eemihtrai daku, — glufchi nepareiš.

Pee teem žehloneem, iš kureem pee mums fchāis deenāš žekahš truhžiba, žuhš, M. f., wišpirms peefklatat „pahřraf leelu, darbam nepeemehrojāmu deenešneeku loni.“ Truhžibu dšemdē taš, kaš titai tehrē, bet neta nepelna; jeb ari taš, kaš wairaf ištehrē, neta nepelna. Pehž manahm domahm deenešneeki wehl pee mums nedabu no faweem faimneekem pilnigāš atlihdšinaschānāš par faweem publikeem, — fchāis grehtajōš laikōš wini to ari newar dabūt. Neweens deenešneekš, M. f., par pušnelti jau newar strahdat. Šfkatris garigi faprotigš radijumš fšrnigi wehlahš peeklahžigi dšihwot, nemt kahdu dalibu pee wišpahrigeem pašauligem un garigeem preekeem. Gešlatoitees, M. f., labi deenešneeku dšihwes fahřā — žil preežigā fahwolkis wini atronahš pee mums? Kahda laimiba teem nahlotnē šmaida? Warbut žumš, M. f., pehž žuhfu domahm, ir eegadijees kahdu eemeslu pehž, dahrgš deenešneekš, tad fchāi bušchānai žitē jau naw mainigš, ka pašchi. Bet fšarbi un beipamatigi apwainot toš, kaš pawifam naw mainigi, kuru dšihwe jau tā ir behdiga, — gaušchi nepareiši. Butu wehlejamš žumš, M. f., eepašhitees kaut jel ar „Balt. Semf.“ num. 11 f. g. eewada rakstu, jo tajā deefgan preematigi teef pahřrunatš par „strahdneeku bušchanu Widšemē.“

Newijai patihlamu šahšta ari fche M. f. wahřdi par Nitaures apgabala eemihtrai tagadejo wišpahrigu dšihwes bušchanu: „Žirhojumi no Nitaures labd. beedribas pušes, beefchi notureti, ir maš apmelleti un fahdē laufchu turibai tiklab laika, ka naudas idofchānu šinā.“ Waj teefšom fcheem M. f. wahřdeem war but pilniga taišniba? Pehž manahm domahm netaš labš beš upureem un beš idofchānahm nenahš, bet glufchi jožigi akurat muhfu beedribai pahřmeš beefchāš išrihojumūs. Muhfu apgabala beedriba fchāis deenāš til maš fahřdā, ka jau dafchi iš mašajā beedru fšaita fawā šarpā pahřruna par to, ka deretu nu gan

muhfu beedribai beefchāš kaut ko preefchā želt fawam apgabalam. Nitaures apgabala faumaka pašaudšē lihšj ar wezajeem it preežigi fwehtdeenas wafarōš lihšfmojahš pa frogem, un tee (frogi) dafcham labam aprij ne tikai pehdigo grašiti, bet wehl tajōš dafchš labš frogu preeku lihšfribai ušupurē fawu tiklibas godu. Šchahdu flatu mums preefchā fahda tihra pateefšba. Un fchāi brihdē muhfu beedriba pawifam uezešchāhš konkureeret ar frogu papu polištiku! M. f. warbut uš fcho ari fajihš; „tā jau noteek ne tikai fche, bet wišpahr Baltijā.“ Bet waj tapehž mums neta nenahlahš fchāi šinā darit? — Ak laiki un eerafchāš! Kad mehš, Latwji, peedšihwošim preežigafuš un patihlamafuš laikuš?!

Kad muhfu apgabala eemihtrai materialigā šinā kreetni žeešch truhžibu, šinamš ka wini tad ir wahji ari garigā šinā, un ka fchahdā wiššē muhfu skolāš, wehl pee til grehšteem apšahkleem, kahdōš tahš wišpahr Baltijā atronahš, ne uš kahdu wišfi newar plaukt un fatot. Kur ir materialiga truhžiba, tur ari ir gariga panihšchāna — fchis dabigš likumš. Ja, pee mums ir skolāš, ir pat diwas draudšes skolāš, — bet waj wišf apgabala behrni tantš mahjāhš? Draudšes skolāš, falihššinat ar muhfu apgabala žilweku leelumu, war teikt no skolneekem ir tukšchāš. Patufchāš butu no skolneekem ari muhfu walšis skolāš, ja tikai neitku wezakeem peefpeefšis toš behrnūs, kaš jau ir skolāš gaddš, laiš skolā. Kaš pee fchahdas bušchānāš war but mainigš? Skolotaji? Nemas ne. Wišu fcho dara leelā kufchu bešpehžiba. Ne-eešpehžibās pehž muhfu apgabala fahda dala behrnu nepawifam neapmekle skolāš, ihpašchi laba dala iš teem neapmeklē draudšes skolāš. Šchāi šinā wišwairaf žeešch kalpu behrni, kureem pahřraf grehtit tilt pee kuremet peeteefofchāš skolu išglitibās.

Tā, M. f., mehš ar faweem rakšiem par Nitaures apgabala tagadeju dšihwes bušchanu gala-galā nahlam pee weenadeem panahkumeem. Šarpiba tikai tahda, ka žuhš ar wišem truhštumeem un wahjibohm ešeet meerā, man turpreti patiktu dafchāš wahjibās išnihžinat un truhžibai preti štrahdat. Gala galā eš tikai wehl jautatu: Bet kad mehš, Nitaureschi, eeraudšifim pilnigafāš, preežigafāš, laimigafāš un patihlamafāš dšihwes deenas? Kad, kad, bet tikai ne tad, ja mehš ar wišu „apmeerināšimees.“

Ar zeenišchānu

Mešchaleetiš.

Ar fcho atbildi noflehdšam mineto wehštulejumu. Red.

Dafchadas šinas.

No eefšchjemes.

Par jauno Widšemes gubernatora fgu „Rig. Žiga“ šina fahšit: Žhšens fahštrahšis, kamberlungš žwanš Šchewitfch peeder pee wežas Kreemu familijāš, ir dšimis 1838. gadā un mahjijees Heidelbergas uniweršitetē. Sem fawa onkula, fahšifekretara Bludowa, patwehřuma, wišfch eefšahjāš walšis deenešā, kuzā nu jau kahdus dešmitš gadus išpilba Kalugas gubernatora amatu. Žaur Wišaugstako pamehli no 19. nowembra wišfch eezeltš par Widšemes gubernatoru, barona Uexküll fga weelā.

Barons Uexküll-Güldenbandt, kaš nu atšahj Widšemes gubernatora amatu, ir fahijis Rigā pahri par 10 gadeem. Pehž tam kad bija deenešis waldofchā senatā un tad par Peterburgas aprinā-teešas ložekli, 18. februarē 1872. gadā wišfch tika eezeltš par Widšemes wišžegubernatoru un 6. dežembrē 1874. gadā, pehž barona Wrangela aišefchānāš, par gubernatoru.

No Rigas. Zeen. redakcija! Žuhfu awišes 43. num. atrodahš no muhfu fabrikas atlištā žimernama eefuhtitš rakstš, kaš fchāi fabrikai tahdā wiššē ušbruhl, ka newaram par to klusu žeeš un tadehl luhšjam fcho atbildi fawā lapā ušremt.

Taš teikumš, ka Baltijāš wagonu fabrikā „gaurihš netur strahdneekuš par žilwekeem,“ peerahdahš jau žaur to ween par nepareišu, ka muhfu strahdneeku leelā dala jau no pat fabrikas dibināschānāš, t. i. 12 gaduš, fchāš fabrikas deenešā fahw un ka wišf tee, kaš dehl darba truhluma atlištā, arween atkal ir dšinufchēes, eefšahšees no jauna deenešā, til ko darbi fahla waitotees. — Peemine-tai nekahrtibai, ka meistari nemot no strahdneekem fchēnkibās un ko patš eefuhtitajš nošaka par wišāš fabrikāš atrodamu, direkšija ir jau preefch ilgala laika žaur to galu padarijuše, ka wira žaur wišāš darba-ruhmēš peefšieem plakateem strahdneekem aiššedšā, faweem meistareem kaut kahdāš fchēnkibās dot. — Atlištāna pee mums atgadahš tikai dehl darba truhluma, nekreetnibās un rupjas nošeg-fchānāš pret fabrikas fahřibu. Žstahjotees no strahdneekem tikai taš rihku flaitš teef atrahšis, ko wini eefšahjotees no fabrikas dabufufchi. — Šlimneeku-kafe teef pahřwaldita no pašku strahdneeku išwehleteem weetneekem un pehž ihpašcheem, no eefšchleetu ministrijas apšiprināteem flatureem, kaš til kahf faeet ar no eefuhtitaja peemine-to wežaka ministru-komitejas špreedumu no 26. augusta 1866. g., ka fabrika dod beš strahdneeku makšojumeem no fawas

pufes wairaf, nekā waijadsetu preekšč weenas flimneeku-
gultas uf 100 strahndeekeem. Tajās 12 gaddās, kamehr
šči kafe pašahw, fabrikas walde mirā eemalfajufe 17,119
rubl. 76 far. Pee flimneeku-kafes var beedri eestahdamees,
kas noieet pehz pašcha strahndeeke pilnigi brihwas gribās,
iffkatis padodahs apafsch fchahs kafes statuteem, kuru 20 \$
ifflehdj pee ifstahschanahs iffkatru un kaut lahdu atmafku.

Kreemu-Baltijas-wagonu-fabrikas direkšija.

Krahpfchana. No uštizamas pufes mums šiao, ka ar
bankrotejufchās Reweles andeles-bankas 100-rublu afzija
noteefot leeliska laufchu krahpfchana, ar ko it ihpafchi
Jaunielgawas Schidi nodarbojotees. Salwā Schidās la-
bibu pirkdams eegrubdis kahdas peežas no tahdahm bile-
tem. Tapat ari kahds fainneeks eemehmis par firgu Re-
weles andeles-bankas 100-rublu papihru no Schidā. Kahds
Stufmaneešis aijdewis 80 rublu uf tahdu afziju. Nigā,
kā dširdams, tahdu darbu noflehgšchana noteefot 2. weef-
nigā. — Reweles andeles-bankas papihreem naw wairs glu-
šchi nekahdas wehritibās; ar luponeem tahs lihdsinajahs
premiiju biletēm. To lai eewehro iffkatis, kas tahdās lee-
tās naw pašnejs.

Kuršifchu mahzitajs R. Egs jau ilgaku laiku katrā
fawā fprediki stahšija, ka efot tagad sudis wezais pašemi-
bas, pašlaušbas, fatizibas un uštizibas garš. Pašaulige
preeki atronot deen no deenas wairaf peekriteju un tam-
lihds „melnais“ paleefot bagatafs ar elles kandidateem.
Tee efot tee augki, kuruš atnefot „fchee attihstitee gais-
mas-laihi.“

Bet fawai lihdsinajai brihdinafchanas wihlei, zaur
kuru klauštaju flaitis arweenu mafmajahs, uflika zeen. ba-
snizlungs troni fawā fprediki fch. g. 31. oktobri, kūrā wairaf
šarp zitahm leetahm teiza: „Wijs, ko tagad ween lafam,
ir flitās un fawaitahs, ir pilns netizibas un nepaflaupbas
gara.“ Kad nu zeen. basnizlungs to teiz Latweefchu drau-
dsi, kā „wijs, ko tagad ween lafam,“ tad nu gribot ne-
gribot bij jadoma uf laiftrafkeem, lai gan zeen. R. Egs
tablak neko neifflaidroja, uf kureem laiftrafkeem tas fihme-
jahs. Man fšaidri šinams, ka zeen. mahzitajs no wifeem
latwifki drukateem laiftrafkeem lafa tika Jelgawas „Lat-
weefchu Awises.“ Tahlak es nekahdi negribu eedomatees,
kā jebkurefch spreesu til pamatigi un bahrgi par rafkeem,
kuruš wairaf nešaf, tamlihds nepafihfi. Tā tad tahds
fpreedums war tika fihmeteš uf mineto Jelgawas lapu;
un kad to teiz patš zeen. basnizlungs, tad tai tairchu wa-
jaga but tairnibai. Es no fawas pufes til wehletos, lai
zeen. Kuršifchneki fcho fawa draudies gana fpreedumu ee-
wehrotu pee laiftrafku apstelleschanas uf jaunu gadu!

Weens preekšč daudseem.

Reweles. Ka Jgauru awises „Wirulanes“ redaktoram
J. Järwam nesen wina dšiwokli diwi tehwinu ufbrukufchi
un wina ar nafš weegli eewainojufchi, par to faweem lafi-
tajeem wehritijahm igahjufchās nedelas numurā. Tureenes
un fchejeenes Wahju laiftrafki rafšija par to, ka efot ja-
fchaubahs, ka tahds ufbrukums notizis, jo neweens no
mahjas lihdsinajotajeeem ne-efot ne mafakā trofchano
dširdejis. Par fcho negehlgo notikumū „Wirulanes“ re-
daktors patš nu rafšia garaki fawā awifē. Nakti no 9.
uf 10. nowembri wairaf gahjis ap pulksten trim gulet
un tuhlin pehz tam dširdejis tahdu trofchi, itin kā kahds butu
lihds gar feenu jeb durwim, zaur ko wairaf tapis drufku
nemeerigs, ka tuhlin newarejis oifmigt. Pehz pufstundas
wairaf dširdejis aif durwim pašlu peklauewemu, apne-
mis paleto un igahjis preekščifšabā un wairajis, kas tur
efot: „Kahda nekawejama telegrama janodod „Wirulanes“
redakšijai,“ flawetajis atbiddejis. Uguni uf galda nolizis
redaktors atflehdīs durwis un atwehriš tahs tika drufku,
zeli preekščā aifflidams. Bet tuhlin durwis tikufchās ar
waru atgruhtas un kahds plezigs wihrs peefkrehjis redak-
toram, it kā gribedams to aplampt. Redaktors palehzees
drufku atpafak un eekrahwis ufbrucejam tā ar duhri pa
kruhtim, ka tas augfchpehdu nofritiis. Bet nu otris, drufku
mafakā wihrs peefkrehjis redaktoram ar leelu nafš. Pe-
hdejais fatwehriš ufbruceja rofu, pee kam tam idewešs tika
drufku redaktora kruhtis eewainot un tuhlin nafš tam i-
fritiis ir rofas, bet tas eestis redaktoram ar duhri pa kru-
htim, ka wairaf pakritiis un wina elpa aifrahwufchēs. Tas
wifš notizis maf azumirklās. Ufbruceji laiflam baidiju-
fchēs, ka uf redaktora palihgā fawzeeneem nepeefšidjahs
zilwefi un tadehš fteigufchēs tuhlin profjam. Kad redaktors
eefpehjis atkal elpot un atfehdees, tad wairaf eeraudfšis
fawu afnainu rofu uf afnainahm kruhtim. Wef tam klau-
wefchanu un redaktora palihgā fawzeenus kahda meita otrā
tahšā dširdejufe. Wehlati atrahs, ka laundari bijufchi
preekščnana logu ar medu apfmehrejufchi, un laiflam do-
majufchi zaur to eefahpt, ko bija atstahjufchi neifdaritu.
Gewainojums, pehz ahfšia apleezibas, ne-efot dšlakš par
pušolu. Redaktors dabujis atkauju, preekšč fawas perso-
nas apfargafchanas eerofchus turet.

Jgaurija. „Wirulane“ rafšia, ka Reweles gubernā
daudj weetiās ne-efot nekahdu draudfchu flolu un wehl ne-
maf ari nedomajot tahs dibinat. Pagafšu flolas ari efot
toti truhzigas. Reweles gubernā ari ne-efot pareifstizibas
draudfchu flolas tā Widjemē, kuzās behri waretu dabut

wairaf mahzibas. Weenigi Arufikā efot pareifstizibas ba-
niza un pee tahs ari tahda draudies flola, kura bijufe par
paflubinataju, ka tur Wuteru basnizas walde ari dibinajufe
draudies flolu, bet ta ne-efot nekahda teizama. Tadehš
tikai reti kahdi fuhtot tajā fawus behriš, bet pareifstizi-
bas draudies flola efot alafsch flolenu pilna. — Harijas
apgabalā faradufchēs daudj wilku, kurei tur daudj mah-
lopu faplofot, un efot jau til drofchi, ka mehginajufchi
wairaf reifas pat jiltwekeem ufbrukt. Taudim tur ftingri
aiflegts fchajomōs rihfus turet, un no zitas pufes ari
wilki neteefot tramditi, tadehš fcheem fwehreem tur efot
drofcha dšihwe.

Peterburgā. 20. nowembri. „Wald. Wehstn.“ šiao,
ka 17. nowembri Kijewā un 15. 16. un 17. nowembri
Garkowā fudenti mehginajufchi pulzeteš, bet katru reifi
polizijai un faldateem eerodoteš, atkal iffchlibufchēs, ap-
folidami, tahlak wairš nepulzeteš. Preekščlafšijumi naw
nefur tikufchi traufzeti.

Rudobeelka (muifcha Bobr. apr.). Scho flufu widuzi
fchorudeni pahrfšidja wifai reebigs notikumš: Nakti no
7. uf 8. feptembri tika ifnerrotš un aplaupitš fchejeenes
preeferis M. R.—fcha tehws. Schis godajamais wihrs
neš jau firmu wezumu, teel no fawas draudies zeenitš un
mihlōtš. Minetā nakti wina dšiwoklim ufbrukufchi fefchi
tehwinu, apmafsojufchēs ir prafta audelka tairfahm maf-
fahm; 4 ir teem zaur logu eelaufufchēs iftabā, — diwi
palkufchi ahra uf frauli. Grehlgabali wifpirms fahfju-
fchi firmo preeferi un wina meitas, peefobinadami flufu
zeefi. Pehz tam, daščadi nerrodami un daušdami, lahgu-
fchi pašchu preeferi, lai ufrahdot fawu nauđu. Kad fchis
wehl fioniees — neleefchi fahfufchi tam ar duntfcha mu-
guru fchwifhat pahri rihli. Ku M. tehws ifpildijis negeflu
wehlefchanoš un tee, peefawinajufchēs lihds 6000 rublūs,
pa leelakai daļai basnizai peederofchās nauđas, dewufchēs
laukā. Kahda kalpone, kas gulejufe preeferi gubeni un
no tureenes ifdširdufe neparafšu trofchi, gahjufe raudfšit, kas
tur noteel. Schi dabujufe rewolwera fchahweenu kahjā un
nokritufe bel famaras gar femi. Til gaismai fchwifhot
wehl fahka dšitees laundareem pafak, bet fakert jau ne-
fahetra neweena: Kreemu femneeks nedšihwo flitti un beš
zeribas; tadehš ar wairaf, kur war eekrifš dšihwibu nodot
par teem brahleem, naw wis aplam mudigs. Kā febak
ifpehtis — laupitaji bijufchi ir Bobruifkas un peederot
pee kahdas weztizibneeku felfes. Ji wina bandas weenu
feeweeti, pee kuzās atradufchi ap 8 pudi ir daščadahm
basnizahm peefagtu fudraba un felta leetu un ari kahdu
preeferi tehwa bankbiletu, Bobruifkas dšelfšzela flaujijā
gan apzeekinajufchi un eeflodfšijufchi polizijas walde, bet
beideemneeki tur parafufchēs apafschā un wina ifteepufchi
laukā. Wairaf apzeekinajumu naw dširdetš. — Nu, dabi-
gee wadoni, „redfeet ir fcho fefu“: zitās malās rupju, ne-
apgaišmōto laufchu laiflibas padara wehl jo beideewigatas
leetas, nekā muhfu mihlajā Baltijā. Kad peedfehufchōš
tirdfneeku bars uf akrobateem ifweedis pahra afmiru
— Juhs tajā notikumā melfejat launas laika fihmes,
lai, aifmiridami Deemu debefšis, dabutu nopulgot tau-
tiflōš laiftrafšus un iffleegtees: tee lahł pee tam wai-
nigi (?), tee ifplata agitazijas (?), faimo garidfneekus (?),
newā basnizas fwehtumūs (?). . . . Neaiffmehrejat ar
wahrdu „agitazija“ few azis! Waj tad Juhs Deema femite
no til beideewiga nedarba, kahdu augfcham firojahm, ir
glufchi fchihšia? — Pehdeja laika no zitahm malahm deef-
gan dabu dširdeš par basnizu un wina kalpu iflaupifcha-
nahm un apgahnifchannahm, bet waj tad Baltijā ari jau
kaut kas tam lihdsigs notizis? Tairfchu nē, waj naw teefa?
Bet kas tad Baltijas eedfshwotajus no fchahdeem nedarboem
attura? — Domaju gan, ka to padara tika tee pašchi wa-
jatee tautiftee laiftrafšii, kas taudim rahda mihleštibu ne-
ween wahrddōš, bet ari darbdōš, kas neapfludami puhlejahs
atfwabinat winaš no gara tumfšbas un tahs rupjibas,
(tairfchu efat prahta zilwefi, un tamdehš naw japeemin, ka
fchibš ihpafchibas pee brihweem taudim mehds but ari ne-
tillibas un laundarbu zehlonš), kas teem ilgōš, bet tagad
jau, flawa Deewam, jafaka, firmōš gaddōš eewirufchahs. —
Ja fcho bufchanu kahdreif wehlatees pahrdomat nopeetni, tad
aemat jel pee tam palihgā fawu firdšapfšinu, jeb kā pašchi meh-
dsat teikt „firdš-balfi“ un — tad eeraudfšitee, ka tautiftee
laiftrafšii nekā pa muhfu femi newis famaitafchanu, bet
fwehtibu. —

No ahrfsemem.

Jf Lil meefina (Prufšija). Bekera B. dehts bij
kopā ar glahfneeku D. tuweja behrfaja uf medifchanu i-
gahjis. Cekam jaunais B efera mala uf pee medifchanas
gruntš peederigo weetu noftahjahs, gahja D. uf otu puš
uf muifchlunga gruntš, kura pee medifchanas gruntš ne-
peedereja. Reifgi pehz medimeeku iffchlibchannahs norihbeja
fchahweens ir tahs pufes, kur D. bij aifgahjis un glahf-
neeks D. nogahja pee jaunā bekera. Uf pehdeja janta-
fchanu, waj ko nofchahwis? D. atbiddeja, ka naw krahpi-
jis. Schahweenu ifdširdeš, atfahja muifchlungš W. un
pagehreja, lai D. fawu flinti atdod, kad nu D. leedfahš

to darit, tad W. aifjahja un drihš ween bij atkal flahł,
pawaditš no fulaina un wairaf kalpeem. Uf atjaunotu
pagehrejumu, flinti atdod, D. pašahwigi leedfahš un
draudeja katru nofchaut, kas winaš tuwofees, kad patlaban
uf W. pawehli fulainis ar kalpeem tam flinti ar waru gri-
beja atnemti. IŃbijufchēs greefahs kalpi atpafak un fahija;
„Kungs, mums ir feemas un behri!“ D. bij pa to flarpu
lihdi uhdenim efērā atfahpees. Kaut gan D. wehl reif
atjaunoja, ka wairaf fawu eerozi ne par ko neatdofchot,
jo W. warot winaš apfuhdset. Kad W. jau winaš tuwo-
jahš, D. draudeja, ka bufchot fawu eerozi leetat, un kad
nu W. wehl tikai kahdūs folus no wina noft bija, fpeeda
D. fawu eerozi pee waiga, fchahweens norihbeja un W.
nokrita no frega efērā. No fawas faherfchanas flepawa
zaur fchahweenu mutē glahbahs un pahfinaja fawu dših-
wibas gaitu. W. ir, kaut gan ne nahwigi, tad tomehr
flipri kalfā eewainotš; dakteri doma, ka daščas frotis bus
fmadsenēs eurbufchahs un W. waretu wahjprahtigš tapt. (L.)

Franzija. Pee tautas weetneeku zelŃchanas Berwje
apgabalā Gambeta partijas kandidats ufwarejis radikalū.
Ufwara panahka zaur to, ka Bonapartifšii balfojufchi par
Gambeta partijas kandidatu preef radikalū. Leefahš, ka
eenais flarp Bonapartifteem un Gambeta partiju tagad
drufku mafnajees.

Zaur Gotharda tunela ifrafŃchanu Wahzija dabu-
jufe tairnu zeku uf Italiju. Tas modinajis pee Franzu-
fcheem daščas ruhpes, jo prezes, kas ir Franzijas, Belgijas
un zitahm malahm lihds fchim gahja zaur Franziju uf
Italiju (profi zaur Mon-Seni tuneli) tagad pa leelakai da-
lai dabon zitu zeku, zaur Gotharda tuneli. No tam zelahš
Franzijas dšelfšzekeem un tirdfneekem fchahde. Franzufchu
waldiba tadehš jau kahdu laiku atpafak fahfufe apfpreefi
jautajumu, waj Franzijai nederetu raft zaur Alpu kalneem
jaunu tuneli (zaur Mon Blancu waj Simplonu), kas wa-
retu ufuret konfurenzi ar Gotharda tuneli. Waldiba li-
kufe fcho jautajumu preekščā daščheem leetpratejeem, un
fchee wif efot iffahijufchi, ka jaunš tunelis wajadšigs.

Anglija. Kahribas rullu pahrgroffchanas preekšč-
likums, zaur kuru fenatā runas brihwiba Angku apafsch-
namā teel drufku aprofehota, tagad no apafschnana
pilnigi peereemts un tuhli nahzis fpehā, jo tā ka preekšč-
likums fihmejahs til uf pašcha apafschnana eefchigu fah-
ribu, tad preekšč wina naw wajadšigs nedi apafschnana
nedš fehnienees apfširinafchanas.

Serbija. No Belgradas šiao, ka mahlderis Marko-
wifchš un pilfehias galwa Krafwazš apzeekinati un no-
doti kara teefai. Winaš apwaino, ka tee efot dalibneeki
pee fahwehrejufchannahs no kuzās zehlees ufbruceens preef
fehniau Mitanu.

Bulgarija. Jf Ruftifchufas pahri deenas atpafak šioja
par kahdu laufchu nemeeru. Weens no liberalu partijas
wadoneem Zankowš, kas tilko Ruftifchufā bij atbrauzis,
tur tizis no weetigās polizijas apzeekinatš. Tahlak tele-
grama šioja, ka laufchu pulki atkal efot atfwabinajufchi
Zankowu ir polizijas rofahm un nowedufchi to uf wina
forteli. Tagad nu šiao, ka Bulgarijas eefchleetu ministriš
Sobolewš ari no fawas pufes pawehlejš atfwabinat Zan-
kowu un dewis Ruftifchufas polizijas preekščneekam rah-
jeenu par wina ifturefchanoš.

Turzija. Bijufchais Mefas leefŃheriš kopā ar Turku
waldibas komifaru Lebbip-efendi fchim brihŃham zeku uf
Konftantinopoli. Pahri deenas atpafak tee jau bij nonah-
fufchi Suejā. Waj atzeltais leefŃheriš brauz no laba
prahta uf Konftantinopoli, jeb waj tas turp teel wefš par
wangineeku uf teefŃchanu, naw šinams.

MarŃchals Fuads pašcha un wehl 4 jiti Turku
augftmani pagahjufchā feftdeena apzeekinati. Winaš ap-
waino, ka tee fahwehrejufchēs, nogahš tagadejo fultani
Abdul Hamidu no troxa un eezelt wina weetā wina we-
zako brahli Muradu, kas jau ogral bij par fultanu, bet
wahjprahtibas deht tika atzeltš, un no ta laika kahdā pili
teel turetš zeeti eeflehgts un apwaktetš.

Egipte. Arabi bejš atafifnodamees preef apwaino-
jumu, ka eefahzis kuru, peerahbijis, ka patš lediws efot
parafŃtijis fpreedumu, zaur kuru karefch preef Angkeem fzigš
eefahłtš. Rediws newarejis to noleegt, bet aifbidinajees
ar to, ka wina dšihwiba bijufe breefmās, un wairaf ta-
dehš efot bijis peefpeefš, darit wifu, ko Arabi bejš pageh-
rejis. Ja winaš butu likufchi preekščā pašcha nahweš
fpreedumu, wairaf butu ari parafŃtijis to.

Deenwidus-Ńfija. Uf Deenwidus-Ńfijas falahm, it
ihpafchi uf DŃchawas, Zeilonas un zitahm teel audfinata
kafeja. No minetahm falahm tagad šiao, ka pee kafejas
fahdeem ifzehlufchēs femifŃkla fehrga, kas draudot padarit
kafejas oudfinafchanaŃ tahdu pat poŃnu, kahds notizis kar-
tufekeem un wihna fahdeem zaur femifŃklahm fehrgahm.
Ari uf daščahm AuŃtralijs falahm fchi kafejas fehrga efot
ifzehlufchēs. Uf IŃdiŃi falahm waldiba pawehlejuŃe wifās
weetiš, kur fehrga parahbijufchēs, fahedfnał kafejas fah-
dus, lai zaur to fehrga tiktu ifnifŃinata.

